

คำวินิจฉัยของ นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๒/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๖

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท

สรุปข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไทตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และวรรคสอง จำนวนสามคำร้อง ดังนี้

๑. คำร้องลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร ที่ได้จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่ายไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

๒. คำร้องลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากพรรคไทดำเนินการประชุมใหญ่พรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไท พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๒ (มีกรรมการบริหารพรรคและผู้แทนสาขาพรรคมาร่วมประชุมใหญ่ไม่ถึงกึ่งหนึ่ง) จึงเป็นการดำเนินการไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๖

๓. คำร้องลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๖ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคไท เนื่องจากไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

คำร้องที่ ๑ พรรคไทไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้กล่าวหาพรรคไท ผู้ถูกร้อง โดยสรุปดังนี้

๑. พรรคไทได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ไปเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ แต่ไม่นำเงินที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจำนวนดังกล่าวไปชำระตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิกเงินปล่อยให้ระยะเวลาล่วงเลยมาจนกระทั่งได้มีการขอเอกสารหลักฐาน และมีการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจนกระทั่งวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๕๕ จึงได้รับแจ้งจากการสื่อสารแห่งประเทศไทยว่า ได้รับชำระเงินแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการหลังจากได้รับเงินจากกองทุนฯ ไปแล้ว ๑ ปี ๓ เดือนเศษ

๒. การกระทำดังกล่าวเป็นการนำเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากรที่ได้รับจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปใช้จ่าย ไม่เป็นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. พรรคไทไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทิน (รอบปี ๒๕๕๔) ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

พรรคไท ผู้ถูกร้อง ได้ชี้แจง ดังนี้

๑. คำร้องของผู้ร้องขาดรายละเอียดที่ชัดเจนว่า พรรคไท ได้กระทำความผิดอย่างไรมีผลการสอบสวนเป็นประการใด และไม่มีข้อสรุปว่าเป็นการกระทำความผิดสถานใด หรือมีองค์ประกอบว่าได้กระทำความผิดครบถ้วนตามมาตรา ๖๒ หรือไม่ ประการใด อันจะเป็นเหตุให้ยุบพรรคการเมือง

๒. ผู้ร้องไม่ได้แนบมติของ กกต. ที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับเรื่องนี้แต่อย่างใด อีกทั้ง กกต. มิได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐ (๖) ที่กำหนดให้ กกต. มีอำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง มาตรา ๑๕

๓. การนำเงินค่าไปรษณียากรไปชำระแก่การสื่อสารแห่งประเทศไทยล่าช้า เป็นการกระทำของนายชนบดินทร์ แสงสถาพร ไม่มีผลผูกพันพรรคไท ซึ่งเป็นนิติบุคคล

๔. คำร้องของผู้ร้องยื่นเกินกำหนดเวลา ๑๕ วัน ตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กำหนด

๕. พรรคไทจัดทำรายงานฯ อันเป็นเท็จนั้นสาเหตุเนื่องจากการตีความคำว่า “เบิกจ่าย” ของผู้ร้องในทางที่เป็นโทษต่อพรรคไท จากการมีอคติของเจ้าหน้าที่ กกต. และแจ้งว่าในรอบปี ๒๕๕๓ พรรคไท มีค่าไปรษณียากรที่ต้องเบิกจ่ายสนับสนุนจากกองทุนฯ จำนวน ๑๔๓,๓๘๘ บาท ตรงตามทีระบุไว้ในรายงาน และได้มีหนังสือขอเบิกค่าไปรษณียากร จำนวน ๑๔๒,๖๕๕ บาท จากกองทุนไปตั้งแต่วันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๔ ก่อนที่จะจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี ๒๕๕๓ ดังนั้น การรายงานในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงเป็นการรายงานที่ถูกต้องตามความเป็นจริงแล้ว เนื่องจากเป็นไปไม่ได้ที่จะมีการจ่ายเงินสนับสนุนจำนวนมากออกไปโดยที่พรรคไท ยังไม่ได้รับเงินจากกองทุน ดังนั้น พรรคไท จึงได้รายงานเพียงว่า “เบิกจ่าย” มิใช่ “เบิกจ่ายแล้ว”

คำร้องที่ ๒ พรรคไทไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้กล่าวหาพรรคไทย ผู้ถูกร้อง โดยสรุปดังนี้

๑. ข้อบังคับพรรคไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๑ กำหนดให้การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญของพรรคประกอบด้วยสมาชิกของพรรคดังต่อไปนี้ (๑) คณะกรรมการบริหารพรรค (๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (ถ้ามี) (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (ถ้ามี) และ (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๕๗ ในกรณีที่มีสาขาพรรค และข้อ ๕๗ กำหนดให้ประธานสาขาพรรคและกรรมการสาขาพรรคอีกหนึ่งคนเป็นผู้แทนสมาชิกของสาขานั้น เข้าร่วมประชุมใหญ่ของพรรค หากประธานสาขาพรรคไม่สามารถมาร่วมประชุมใหญ่ได้ให้มอบหมายให้รองประธานสาขาพรรคหรือกรรมการสาขาพรรคคนใดคนหนึ่งมาร่วมประชุมใหญ่ของพรรคแทนก็ได้ ซึ่งการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๑ มาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๒

๒. สมาชิกที่เป็นองค์ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๖๑ ประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรคจำนวน ๑๖ คน สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น (ไม่มี) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น (ไม่มี) และผู้แทนของสาขาพรรคจำนวน ๕ สาขา สาขาละ ๒ คน รวม ๑๐ คน สมาชิกที่เป็นองค์ประชุมใหญ่พรรคมีทั้งสิ้น จำนวน ๒๖ คน พร้อมทั้งระบุชื่อกรรมการบริหารพรรคที่เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๔ คน และผู้แทนสาขาพรรค จำนวน ๓ คน

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้ตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ที่พรรคไทยชี้แจงกับเอกสารหลักฐานของนายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งได้แก่ ประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองเกี่ยวกับกรรมการบริหารพรรคและสาขาพรรคที่ยังดำเนินการอยู่จำนวน ๕ สาขา ตามคำชี้แจงของพรรคแล้วมีความแตกต่างกันในเรื่องจำนวนของคณะกรรมการบริหารพรรคที่ต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามข้อบังคับพรรคและไม่เป็นตามข้อบังคับพรรคไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๒ ที่กำหนดให้การประชุมใหญ่พรรคต้องมีการบริหารพรรคและผู้แทนสาขาพรรคตามข้อ ๖๑ มาร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงเป็นองค์ประชุม ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมืองประกอบด้วยพรรคไทยยังไม่ดำเนินการชี้แจงเกี่ยวกับจำนวนของคณะกรรมการบริหารพรรคที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาประกอบกับไม่ส่งเอกสารตามที่แจ้งให้ดำเนินการ ซึ่งระยะเวลาได้ล่วงเลยมานานพอสมควรแล้ว เมื่อพรรคไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ จึงเป็นเหตุให้ยุบพรรค ตามนัยมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑

พรรคไท ผู้ถูกร้อง ได้ชี้แจงโดยสรุป ดังนี้

๑. ตามที่ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงต่อผู้ร้องเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ว่า มีคณะกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) จำนวน ๑๖ คน เป็นการแจ้งยอดจำนวนที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของพรรคไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบเอกสารของพรรคที่สำนักงานใหญ่ได้เนื่องจากมีกรณีพิพาทและอยู่ระหว่างการดำเนินการของพนักงานสอบสวนซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานเหตุที่เกิดขึ้นให้ผู้ร้องทราบแล้ว

๒. ผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ที่ผู้ร้องอ้างว่ามีจำนวน ๓๑ คน พบว่า ได้มีกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทไปเมื่อต้นปี ๒๕๕๕ ก่อนที่จะมีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๕ คน ได้แก่ พลตรี อนุชา ทับสุวรรณ รองหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคอีก ๘ คน คือ นางสาวนันทกานต์ ไสหุรัตน์ นายวีรศักดิ์ สุนทรวิภาต นายฉัตรชัย ช่างสลัก นายประดิษฐ์ คงเครือ นายรุ่งทรัพย์ ชาลีคง นางชรินทร์ จุลสัย นายสมโภช ปัจฉิมานนท์ และนายคมปัญญา เพชรรัตน์ และผู้ถูกร้องได้รายงานการลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคไทของทั้งเก้าคนให้ผู้ร้องทราบตามหนังสือที่ พท. ๐๑.๐๖/๔๖ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคไท (รักษาการ) ในวันที่มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จึงมีเพียง ๒๒ คน มิใช่ ๓๑ คน ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง

๓. สำหรับกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ คน สำหรับนายพุดพิงศ์ ทิมแดง หรือนายวุฒิพิงศ์ ทิมแดง ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง นั้น เป็นบุคคลเดียวกันกับนายบงการ ทิมแดง กรรมการบริหารพรรคตามหลักฐานการเปลี่ยนชื่อที่แนบส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

ดังนั้น เมื่อมีกรรมการบริหารพรรค (รักษาการ) ๑๔ คน จากจำนวนทั้งหมด ๒๒ คน และตัวแทนสาขาพรรค ๓ คน จากจำนวนทั้งหมด ๑๐ คน จึงมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๑๗ คน จากจำนวน ๓๒ คน จึงเกินกว่ากึ่งหนึ่ง ถือเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคไท

๔. ในการยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไท ในครั้งนี้ มีลักษณะเช่นเดียวกับคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยของผู้ร้องที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไท ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๕ ซึ่งผู้ร้องยังคงปกปิดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเวลาที่ผู้ร้องได้ทราบว่า ผู้ถูกร้องมีเหตุต้องยุบพรรคการเมือง ซึ่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง ที่กำหนดให้ผู้ร้องต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อผู้ร้องเมื่อพิจารณาจากห้วงเวลาที่มีการทราบถึงการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ของผู้ร้องตั้งแต่กลางปี พ.ศ. ๒๕๕๕ การยื่นคำร้องเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๖ น่าจะเกินเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว การยื่นคำร้องจึงน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมาย

คำร้องที่ ๓ พรรคไท ไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้กล่าวหาพรรคไท ผู้ถูกร้อง สรุปได้ดังนี้

๑. คณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้มีมติเห็นชอบให้จัดสรร สนับสนุนพรรคการเมืองตามที่ได้รับอนุมัติวงเงิน ในคราวประชุม ครั้งที่ ๑๐/๒๕๕๕ (๓๗) เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยจัดสรรให้แก่พรรคการเมืองทั้งสิ้น ๓๕ พรรค โดยมีพรรคไทได้รับการจัดสรรด้วย

๑) จัดสรรตามแผนงานและโครงการ จำนวน ๓ โครงการ เป็นเงิน ๕๒๔,๐๐๐ บาท

๒) จัดสรรเป็นค่าไปรษณียากรและค่าสาธารณูปโภคสำหรับสำนักงานใหญ่พรรคและสาขาพรรค รวม ๑๕๘,๕๕๘ บาท

ในปี ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้เบิกจ่ายเงินให้พรรคไทไปแล้ว ดังนี้

๑) เบิกจ่ายเงินตามแผนงานและโครงการ ๒ งวด จำนวนเงิน ๓๒๗,๕๐๐ บาท

๒) เบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภค ๒ งวด เป็นเงิน ๕๔,๐๐๐ บาท

๒. เมื่อพรรคไทเป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามนัยมาตรา ๖๒ ปรากฏว่า เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด คือ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี ๒๕๕๕ ของพรรคไท โดยมีการลงรับของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ และเมื่อตรวจสอบจากตราประทับของไปรษณีย์ เป็นการประทับตราส่งวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ และเป็นการส่งแบบรายงาน ไม่มีการลงรายละเอียดในแบบ แต่หมายเหตุว่าข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานใหญ่พรรคไท (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้ว

๓. สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงได้แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินสนับสนุนให้พรรคไทชี้แจงและจัดส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเพื่อประกอบการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๕ ว่าใช้จ่ายถูกต้องตามความเป็นจริง หรือไม่

๔. พรรคไทยได้ชี้แจงว่า ในรอบปี ๒๕๕๕ พรรคไทยไม่ได้รับการจัดสรรเงินตามโครงการการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายของพรรค งบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท (ที่ถูกเป็น ๑๕๗,๐๐๐ บาท) เบิกจ่ายจริง ๓๕,๐๐๐ บาท แต่อย่างไร ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่า พรรคไทยได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าวไปเป็นการถูกต้องแล้ว

๕. คณะกรรมการการเลือกตั้งได้พิจารณาการรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคไทย ประจำปี ๒๕๕๕ ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕๗/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๖ และมีมติเห็นชอบตามความเห็นของที่ประชุมที่มีความเห็นว่าพรรคไทยมิได้ดำเนินการตามมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องดำเนินการตามมาตรา ๖๕ (๕) ของพระราชบัญญัติดังกล่าวเกี่ยวกับเรื่องของการยุบพรรคการเมือง และมีความผิดตามมาตรา ๘๐ โดยมอบให้สำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ จัดทำคำร้องเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคไทย รวมทั้งมอบให้สำนักกฎหมายและคดีดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อหัวหน้าพรรคไทย ตามมาตรา ๘๐ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และดำเนินการฟ้องร้องทางแพ่งเพื่อเรียกคืนเงินที่เบิกจ่ายจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองประจำปี ๒๕๕๕ จำนวน ๓๒๗,๕๐๐ บาท

พรรคไทย ผู้ถูกร้องได้ชี้แจง สรุปได้ดังนี้

๑. พรรคไทยชี้แจงว่า ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเวลาและจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่ถูกต้องตามความเป็นจริงตามที่กฎหมายกำหนด โดยแจ้งข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ที่ยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้และหลักฐานการจ่ายเงินยังไม่สามารถจัดส่งให้ได้ เนื่องจากเอกสารส่วนหนึ่งเก็บรักษาไว้ในสำนักงานใหญ่พรรคไทย (เดิม) ที่มีกรณีพิพาทกับเจ้าของบ้านที่ให้เช่าและถูกล็อกกุญแจไว้ซึ่งเจ้าหน้าที่พรรคเข้าไปไม่ได้ และจะรายงานเพิ่มเติมภายหลังจากกรณีพิพาทสิ้นสุดลงแล้วซึ่งผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจะไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดแต่เกิดจากเหตุสุดวิสัยและผู้ถูกร้องตระหนักดีว่า หากจะใช้ความจำลงข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการจัดสรรเงินและโครงการต่างๆ ไปในแบบรายงาน จะกลายเป็นการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง อันเป็นการขัดต่อบทบัญญัติในมาตรา ๖๒ และจะส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของผู้ร้องซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้องอยู่แล้วตามที่ได้เคยแจ้งให้ศาลรัฐธรรมนูญทราบมาก่อนหน้านี้ ฉวยโอกาสเสนอเรื่องให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องได้

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอคติกับผู้ถูกร้อง ไม่ล้มเลิกความพยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งครั้งนี้เป็นการยื่นคำร้องเป็นครั้งที่ ๓ แล้ว โดยได้มีหนังสือขอความร่วมมือให้ผู้ถูกร้อง ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ประจำปี ๒๕๔๕ ซึ่งผู้ถูกร้อง ก็ได้ให้ความร่วมมือตรวจสอบโดยแจ้งไปว่า ไม่ได้รับเงินจัดสรรตามโครงการจัดบรรยายทางวิชาการเพื่อเผยแพร่กิจกรรมทางการเมืองและนโยบายพรรคงบประมาณ ๒๕๗,๒๐๐ บาท (ที่ถูกเป็น ๑๕๗,๒๐๐ บาท) เบิกจ่ายจริง ๓๕,๓๐๐ บาท แต่อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐจะส่งหลักฐานการโอนเงินจำนวน ๓๕,๓๐๐ บาท ที่ผู้ร้องแนบเสนอให้ผู้ถูกร้องตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐกลับถือโอกาสนำเอกสารดังกล่าวของผู้ถูกร้อง เสนอผู้ร้อง ให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีคำสั่งยุบพรรคการเมืองของผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องแจ้งว่า เอกสารขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และเอกสารที่ผู้ถูกร้องแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตอบกันนั้น มิได้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนที่กำหนดไว้ในกฎหมายจึงยังไม่มีเหตุที่พรรคการเมืองของผู้ถูกร้องจะถูกยุบเลิกแต่อย่างใด

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๖ ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

มาตรา ๖๒ พรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนต้องใช้จ่ายเงินสนับสนุนให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในส่วนนี้ และจะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง
- (๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน
- (๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕
- (๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง
- (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕

หรือมาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนพรรคการเมือง ประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นการวินิจฉัย

ประเด็นการวินิจฉัยเรื่องนี้มี ๓ ประเด็นดังนี้

๑. ตามคำร้องที่ ๑ พรรคไทไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

๒. ตามคำร้องที่ ๒ พรรคไทไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ หรือไม่

๓. ตามคำร้องที่ ๓ พรรคไทไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

ข้อพิจารณาและคำวินิจฉัย

๑. จากคำร้องที่ ๑ พรรคไทไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคไท ได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนค่าไปรษณียากร จากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองไปเมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ แต่ไม่นำเงินไปชำระตามวัตถุประสงค์ที่ขอเบิก ปล่อยให้ระยะเวลาว่างเลยถึง ๑ ปี ๓ เดือนเศษ หลังจากได้รับเงิน จึงได้รับแจ้งจากการสื่อสาร แห่งประเทศไทยว่าได้รับชำระเงินแล้วและไม่จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมือง ในรอบปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริง การกระทำดังกล่าว จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๒. จากคำร้องที่ ๒ พรรคไทไม่ดำเนินการประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า การประชุมใหญ่ของพรรคไท ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า สมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ไม่ครบองค์ประชุม จึงให้พรรคดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่พรรคไทมิได้ดำเนินการ

กลับชี้แจงว่าการที่ผู้ร้องอ้างว่าคณะกรรมการบริหารพรรคมี ๓๑ คน ที่จริงมีการลาออก ๕ คน คงเหลือเพียง ๒๒ คนเข้าประชุม ๑๕ คน ถือว่าเกินกึ่งหนึ่ง แต่พรรคไทมิได้ดำเนินการชี้แจงแก้ไขให้ถูกต้องตามความเป็นจริงแก่นายทะเบียนพรรคการเมือง พิศุระห์แล้วเห็นว่าข้อเท็จจริงตามคำร้องจึงฟังได้ว่าพรรคไทดำเนินการประชุมใหญ่ไม่เป็นไปตามมาตรา ๒๖ ดังกล่าว เป็นเหตุให้ยุบพรรคได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

๓. ตามคำร้องที่ ๓ พรรคไทไม่ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๒ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคไท เป็นพรรคการเมืองที่ได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจึงต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและต้องยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไป ตามมาตรา ๖๒ พรรคไทได้รับเงินสนับสนุนในปี ๒๕๕๕ จะต้องยื่นรายงานดังกล่าวภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ แม้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พรรคไทได้ยื่นภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๖ แต่เป็นการส่งเฉพาะแบบรายงานไม่มีการลงรายละเอียดในแบบ แต่หมายเหตุว่าเอกสารต่างๆ อยู่ในสำนักงานแต่เข้าไปไม่ได้เพราะมีข้อพิพาทกับผู้ให้เช่า ผู้ร้องใช้เวลา ๑๕ วัน เพื่อชี้แจงรายละเอียด ต่อมาพรรคไทชี้แจงว่า ในปี ๒๕๕๕ พรรคมิได้รับการสนับสนุน เมื่อผู้ร้องตรวจสอบแล้ว พรรคไทได้รับเงินสนับสนุนดังกล่าวเป็นการถูกต้องเมื่อเหตุการณ์เป็นไปดังกล่าวเห็นว่า พรรคไทฝ่าฝืนมาตรา ๖๒ เป็นเหตุให้ยุบพรรคไทได้ ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้ยุบพรรคไท

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ